

# SPIS TREŚCI

|                                                                   |           |
|-------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Przedmowa .....</b>                                            | <b>9</b>  |
| <b>1. Przedmiot badań .....</b>                                   | <b>11</b> |
| 1.1. Definicje krajobrazu .....                                   | 11        |
| 1.2. Ekologia krajobrazu .....                                    | 13        |
| 1.3. Krajobraz jako przedmiot badań różnych dyscyplin.....        | 14        |
| 1.3.1. Geografia fizyczna .....                                   | 14        |
| 1.3.2. Geochemia krajobrazu .....                                 | 15        |
| 1.3.3. Geobotanika .....                                          | 15        |
| 1.3.4. Architektura .....                                         | 16        |
| <b>2. Teorie naukowe stosowane w opisywaniu krajobrazu .....</b>  | <b>17</b> |
| 2.1. Teoria systemów .....                                        | 17        |
| 2.2. Teoria informacji .....                                      | 19        |
| 2.3. Teoria pola .....                                            | 20        |
| 2.4. Teoria „Gestalt” .....                                       | 22        |
| <b>3. Struktura układów przyrodniczych.....</b>                   | <b>23</b> |
| 3.1. Rodzaje podziałów środowiska przyrodniczego.....             | 23        |
| 3.1.1. Podział według geosfer: .....                              | 23        |
| 3.1.2. Podział według komponentów przyrody (geokomponentów):..... | 23        |
| 3.1.3. Przestrzenne jednostki przyrodnicze .....                  | 26        |
| 3.2. Związki występujące w środowisku przyrodniczym .....         | 27        |
| <b>4. Funkcjonowanie układów przyrodniczych .....</b>             | <b>29</b> |
| 4.1. Dynamika roślinności .....                                   | 32        |
| 4.2. Proces sukcesji.....                                         | 33        |
| 4.3. Stadia rozwojowe drzewostanu .....                           | 35        |
| 4.4. Strategie życiowe roślin.....                                | 37        |

|                                                                                         |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 4.5. Biogeograficzna teoria wysp i model „płatów i korytarzy” .....                     | 40        |
| 4.5.1. Teoria wysp.....                                                                 | 40        |
| 4.5.2. Model „płatów i korytarzy” .....                                                 | 41        |
| 4.5.3. Zadrzewienia śródpolne .....                                                     | 45        |
| 4.5.4. Strefy ekotonowe .....                                                           | 47        |
| <b>5. Fitosocjologia w badaniach krajobrazu .....</b>                                   | <b>49</b> |
| 5.1. Zbiorowiska roślinne i podstawy ich klasyfikacji.....                              | 49        |
| 5.2. Hierarchiczny system zbiorowisk .....                                              | 50        |
| 5.3. Roślinność rzeczywista a roślinność potencjalna .....                              | 58        |
| 5.3.1. Naturalna roślinność potencjalna a siedliskowy typ lasu .....                    | 60        |
| 5.4. Dynamiczny krąg zbiorowisk .....                                                   | 60        |
| 5.5. Regionalizacja szaty roślinnej .....                                               | 61        |
| 5.6. Dobory roślin na tereny zieleni.....                                               | 65        |
| 5.6.1. Dobory roślin rodzimych .....                                                    | 65        |
| 5.6.2. Określenie specjalnych wymagań roślin .....                                      | 66        |
| 5.6.3. Dobory roślin obcego pochodzenia.....                                            | 67        |
| 5.6.4. Rośliny inwazyjne.....                                                           | 67        |
| <b>6. Stabilność krajobrazu.....</b>                                                    | <b>70</b> |
| 6.1. Pojęcie stabilności w układach przyrodniczych.....                                 | 70        |
| 6.2. Czynniki wpływające na stabilność krajobrazu.....                                  | 74        |
| Zakłócenia zewnętrzne a stabilność .....                                                | 74        |
| Dojrzałość a stabilność .....                                                           | 74        |
| Różnorodność a stabilność.....                                                          | 74        |
| Liczba i moc powiązań a stabilność.....                                                 | 75        |
| 6.3. Miary i oceny stabilności.....                                                     | 75        |
| <b>7. Zmiany antropogeniczne w układach przyrodniczych .....</b>                        | <b>78</b> |
| 7.1. Podział oddziaływań antropogenicznych.....                                         | 78        |
| 7.2. Fazy ekologicznych efektów oddziaływania ludzkiego.....                            | 79        |
| 7.3. Charakter zmian antropogenicznych.....                                             | 80        |
| 7.3.1. Zmiany we florze .....                                                           | 80        |
| 7.3.2. Zmiany w fitocenozach.....                                                       | 81        |
| 7.3.3. Zmiany w siedlisku .....                                                         | 82        |
| 7.4. Klasyfikacja naturalnych jednostek przyrodniczych poddanych wpływom człowieka..... | 83        |
| 7.5. Klasy naturalności krajobrazów.....                                                | 84        |
| <b>8. Waloryzacja krajobrazu.....</b>                                                   | <b>85</b> |
| 8.1. Badania atrakcyjności wizualnej krajobrazu.....                                    | 85        |

|                                                                                   |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 8.1.1. Teorie dotyczące preferencji człowieka w ocenie krajobrazu.....            | 85         |
| 8.1.2. Badania atrakcyjności widoku .....                                         | 86         |
| 8.2. Podstawy oceny krajobrazu .....                                              | 88         |
| 8.2.1. Koncepcja potencjałów układów przyrodniczych.....                          | 88         |
| 8.2.2. Klasyfikacja ocen relacji „człowiek-środowisko” .....                      | 88         |
| 8.2.3. Oceny instrumentalne stanu i przydatności środowiska.....                  | 89         |
| 8.2.4. Oceny indykacyjne.....                                                     | 90         |
| 8.2.5. Fitosocjologiczne podstawy waloryzacji przyrodniczej.....                  | 91         |
| 8.3. Terenowe badania krajobrazowe .....                                          | 93         |
| 8.4. Modele i GIS w ekologii krajobrazu.....                                      | 96         |
| <b>9. Metody optymalizacji planowania krajobrazu.....</b>                         | <b>98</b>  |
| 9.1. Planowanie krajobrazu.....                                                   | 98         |
| 9.2. Przykłady zintegrowanych metod optymalizacji krajobrazu .....                | 99         |
| 9.2.1. LANDEP ( <i>landscape ecological planning</i> ) .....                      | 99         |
| 9.2.2. Metoda ABC ( <i>Abiotic, Biotic, Cultural</i> ) .....                      | 100        |
| 9.2.3. Analiza wykorzystania krajobrazu.....                                      | 100        |
| 9.2.4. Metoda GEM ( <i>General Ecological Model</i> ) .....                       | 101        |
| 9.2.5. Metoda MENTS ( <i>Mann-Economy-Nature-Territorial-System</i> ).....        | 102        |
| <b>10. Gospodarowanie przestrzenią w różnych typach krajobrazu.....</b>           | <b>104</b> |
| 10.1. Krajobrazy miejskie.....                                                    | 105        |
| 10.2. Krajobrazy podmiejskie.....                                                 | 106        |
| 10.3. Krajobrazy wiejskie.....                                                    | 108        |
| <b>11. Kształtowanie przestrzeni zurbanizowanej w myśl zasad ekorozwoju .....</b> | <b>111</b> |
| 11.1. Myślenie systemowe.....                                                     | 114        |
| <b>Literatura.....</b>                                                            | <b>119</b> |